

HRVATSKI JEZIK

NASTAVNO PISMO

**ZA ČETVEROGODIŠNJE STRUKOVNE ŠKOLE
(3. razred- prekvalifikacija)**

Pred Vama je nastavno pismo „Hrvatski jezik“ namijenjeno onima koji iz bilo kojih razloga i s manje ili više ambicija žele steći srednjoškolsko obrazovanje. Ovo nastavno pismo obuhvaća razlikovne sadržaje iz hrvatskog jezika propisane nastavnim planom i programom.

Vaši će nastavnici, uvažavajući razliku u sadržajima programa, upućivati na one dijelove teksta koji su značajni za određena poglavlja. Nastavno pismo usko je vezano uz udžbenik koji ćete koristiti u dogovoru s nastavnikom i obvezatan popis lektire. Nakon svakog poglavlja učit ćete vježbe ponavljanja i utvrđivanja zadataka kroz upute ili zadane obveze upisivanja, dopisivanja teksta i sl.

Na kraju nastavnog pisma, svoju pripremljenost za uspješno polaganje ispit, provjerit ćete na uzorku ispitnih pitanja. Nadam se da ćete biti zadovoljni postignutim rezultatima.

SADRŽAJ:

- 1. Povijest književnosti
 - 1.1. Antička književnost
 - 1.1.1. Homer, Ilijada
 - 1.2. Srednjovjekovna književnost
 - 1.3. Predrenesansa i humanizam
 - 1.4. Renesansa
 - 1.4.1. Marin Držić, Dundo Maroje
 - 1.5. Barok
 - 1.5.1. Ivan Gundulić, Suze sina razmetnoga
 - 1.6. klasicizam i prosvjetiteljstvo
 - 1.6.1. Jean Racine, Fedra
 - 1.7. Romantizam
 - 1.7.1. Johann Wolfgang Goethe, Patnje mladog Werthera
 - 1.8. Realizam
 - 1.8.1. . Ante Kovačić, U registraturi
 - 1.9. Modernizam

grčka književnost	rimska književnost
<p>1. ARHAJSKO RAZDOBLJE (750.-450.PR.Kr.)</p> <p>većinom usmena književnost glavno: ep i lirske vrste, mitovi lirika: elegija, jamb, melika (ima glazbenu pratnju lire, lirika u užem smislu) – 6.stoljeće HOMER: Ilijada i Odiseja</p> <p>2. KLASIČNO RAZDOBLJE (450. – 323.)</p> <p>procvat atenske demokracije dramske vrste nadjačavaju ep u drami se dotiču ključna pitanja čovjekova postojanja Tragedija: Eshil, Sofoklo, Euripid Komedijska: Aristofan, Menandar Povjesničari – Herodot, Tukidid Govornici – Demosten Filozofi: Platon, Aristotel</p> <p>3. HELENISTIČKO RAZDOBLJE (323. – 30.)</p> <p>od smrti Aleksandra do propasti Egipta mjesto epa zauzima manji epilijski pojavljuju se pastirske pjesme (pastorale) najpopularniji oblik epigrama (Marcijal)</p> <p>4. CARSKO (RIMSKO) RAZDOBLJE (30. – 6.st.)</p> <p>jedina novost – roman (najpoznatiji romanopisac Longo) basne (Ezop)</p>	<p>1. ARHAJSKO RAZDOBLJE (240.-80.pr.Kr.) značajan prijenos grčkih komičkih predložaka na rimsku pozornicu Plaut i Terencije</p> <p>2. ZLATNI VIJEK (80.pr.Kr.-14.posl.Kr.)</p> <p>epovi– Lukrecije, Ovidije, Vergilije elegija i epigram – Katul ljubavna lirika – Propertije, Ovidije, Tibul povjesničari– Cezar, Salustije, Tit Livije središnja osoba - Ciceron</p> <p>3. SREBRNI VIJEK (14.-117.) omeđuje vladavine careva Tiberija i Trajana satira– Juvenal roman– Petronije basna– Fedro epigram– Marcijal povijest– Tacit filozofski eseji i tragedija - Seneka</p> <p>4. RAZDOBLJE KASNOG CARSTVA (117.-476.) sukob poganstva i kršćanstva rimski baština živi i izvan antike</p>

1.1.1. HOMER, ILIJADA

<p>Homer je legendarni grčki pjesnik, za kog se ne zna točno ni kada ni gdje je živio. Napisao je epove Ilijadu i Odiseju, iako se postavlja pitanje o tom autorstvu (homersko pitanje).</p> <p>Unitaristička teorija</p> <p>Pobornici ove teorije smatraju da je „Ilijada” od početaka jedinstveno djelo s općim jedinstvom radnje u samome epu. Razlike u stilu između pojedinih dijelova Ilijade i Odiseje objašnjavaju time da je „Ilijada” nastala u pjesnikovim mlađim, a „Odiseja” u starijim godinama.</p> <p>Analitička teorija (pluralisti)</p> <p>Pobornici ove teorije smatraju kako su „Ilijada” i „Odiseja” djela više autora, a ne samo Homera.</p> <p>Neunitaristi</p>	<p>Homersko pitanje</p>
---	-------------------------

<p>Pobornici ove teorije smatraju kako je „Ilijada” Homerova, a „Odiseja” nije.</p> <p>1. pjevanje</p> <p>Radnja zapocinje zazivanjem (invokacijom) muze da pjeva o Ahileju, njegovoj ljutnji i ahejskim porazima.</p> <p>Srdžbu mi boginjo pjevaj, Ahileja, Peleju sina, pogubnu Kojano zada Ahejcima tisuće jada.....</p> <p>U ahejski tabor dolazi Hris koji želi otkupiti kcer koju su Ahejci zarobili prilikom osvajanja Tebe. Agamemnon odbija ponudu, a Hris moli Apolona za pomoc. Apolon na Ahejce pošalje kugu. Desetog dana epidemije Ahejci vjecaju i vrac Kalhas kaže Agamemnonu da mora vratiti Hrisovu kcer. Agamemnon nevoljku pristaje, ali traži dar za taj postupak. Nitko mu ga ne želi dati, a on, ljut na Ahileja, uzima njegovu robinju Briseidu. Ahilej se jako rasrdi i napušta rat, a njegova majka, božica Tetida, moli Zeusa da ne dozvoli Ahejcima pobjedu protiv Trojanaca dok se ne pomire s Ahilejem.</p> <p>“Ako, Zeuse o oce, med besmrtnicima tebi Djelom il’ besjedom kojom ugodih, izvrši mi želju: Mojega sina pocasti, od ostalih koji je ljudi Najkraceg v’jeka, a sada junacima kralj Agamemnon Pogrđi njega, jer uze mu dar i ima ga sada. Nego otidi i gledaj, da Hera ne opazi tebe, Dotle Trojancima snagu udjeljuj, dokle Ahejci Moga ne pocaste sina i dikom ne uzvise njega.”</p> <p>16. pjevanje</p> <p>U 16. pjevanju Trojanci potisnu Ahejce do samih brodova i postoji opasnost da ih spale. Da bi to spriječio, Patroklo moli Ahileja da mu da oružje i vojnike, kako bi potukao Trojanace.</p> <p>“A ti pusti bar mene i vojsku mirmidonsku drugu Meni deder pridruži, da svane Danajskom rodu. Svoje mi oružje na pleci daj, da se njime oružam, Ne bi l’ me držali Trojanci za tebe i od boja ne bi l’ Prestali, ahejski ne bi l’ odahnuli ubojni sini”</p> <p>Ahilej mu da oružje, ali ga upozori da na kreće u napad, nego samo obrani brodove i tabor. Kada su Trojanci vidjeli Patrokla u Ahilejevom oklopu, pomislili su da se Ahilej vratio u rat i silno su se uplašili, te razbježali. Patroklo udari po njima i ubije Sarpedona, a onda zanemari Ahilejevu preporuku i kreće na Troju. Uto dode Hektor i ubije Patrokla.</p> <p>24. pjevanje</p> <p>U 22. pjevanju Ahilej pobijedi Hektora i uzme njegovo tijelo u ahejski tabor. Svako jutro Ahilej žali Patrokla i vuče Hektorovo tijelo oko njegova groba. Bogovima to napokon dosadi i Zeus pošalje Tetidu Ahileju, da mu kaže da mora predati Hektorovo tijelo njegovom ocu Prijamu, a Iridu pošalje Prijamu da mu kaže da otkupi Hektorovo tijelo. Prijam s kolima dolazi u ahejski tabor, gdje moli Ahileja da mu preda sinovo tijelo za bogate darove. Ahilej pristaje, te Prijam ostaje preko noci i ujutro se vraća u Troju sa sinovim tijelom. Trojanci oplakuju Hektora i dvanaestog dana ga spale na lomaci.</p>	<p>Motiv srdžbe- pokretač radnje</p> <p>Zašto Apolon šalje kugu na Ahejce?</p> <p>Što uzrokuje Ahilejevu ljutnju?</p> <p>Zašto Patroklo uzima Ahilejevo oružje?</p> <p>Zna li Hektor da se bori protiv Patrokla?</p> <p>Što Ahilej radi s Hektorovim tijelom?</p> <p>Tko se upliće u radnju i zašto?</p>
--	--

Pitanja za samoprovjeru znanja						
1. U kojem razdoblju grčke književnosti je nastala Ilijada? _____		Odgovor na str.4				
2. Navedi najpoznatije grčke tragičare! a) _____ b) _____ c) _____		Odgovor na str.4				
3. kojoj književnosti pripadaju a) Vergilije _____ b) Plaut _____ c) Aristofan _____ d) Katul _____		Odgovor na str.4				
4. Objasni homersko pitanje!		Odgovor na str.4				
5. Čime započinje Ilijada?		Odgovor na str.5				
6. Objasni glavni motiv koji pokreće radnju?		Odgovor na str.5				
7. Koji bogovi se upliću u radnju?						
<table border="1"> <thead> <tr> <th>bog</th> <th>uloga</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>		bog	uloga			Odgovor na str.5
bog	uloga					
8. Objasni odnos likova Ahilej- Patroklo- Hektor!		Odgovor na str.5				

1.2. Srednjovjekovna književnost

europska književnost	hrvatska književnost
<p>Traje od 5.st. do 15.stoljeća. Početno stoljeće vezano je uz pad Zapadnoga Rimskog Carstva, a krajnje uz otkriće Amerike.</p> <p>Značajke književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • vezana uz crkvu • mora imati didaktičku funkciju • nakon latinskog jezika pisana i na nacionalnim jezicima <p>Lirika – u južnoj Francuskoj razvija se trubadurska lirika, dok u Njemačkoj djeluju Minnesängeri.</p>	<p>Traje od 7.st. do kraja 15.stoljeća.</p> <p>Začeci pismenosti vezani su uz braću Konstantina i Metoda. Oni dolaze u Moravsku na poziv kneza Rastislava te pokrštavaju Slavene (9./10.st.). Da bi to mogli prevode crkvene knjige na općeslavenski ili staroslavenski jezik. Konstantin je sastavio i pismo – glagoljicu. U uporabi su tri jezika: staroslavenski, narodni i latinski te tri pisma: glagoljica, latinica i ćirilica.</p> <p>Povijesni i pravni tekstovi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baščanska ploča • Ljetopis popa Dukljanina

<p>Epika – pojavljuju se nacionalni epovi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Beowulf Pjesan o Rolandu Pjesan o Cidu Pjesan o Nibelunzima Roman o Tristanu i Izoldi <p>Drama – nasljeđuje se iz antike mim, iz koje će se razviti <i>farse i sotije</i>. U crkvama se izvode <i>liturgijske drame</i>. U njih će zahvaljujući prodiranjem svjetovnih elemenata nastati <i>crkvena prikazanja</i>. To su <i>misteriji, moraliteti i mirakuli</i>.</p> <p>Diskurzivni književni oblici – Sveti Aurelije Augustin je začetnik autobiografije svojim djelom <i>Ispovijesti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Vinodolski zakonik Zapis popa Martinca <p>Biblijski i liturgijski tekstovi (inkunabule-najstarije tiskane knjige)</p> <ul style="list-style-type: none"> Misal po zakonu rimskoga dvora, 1483.g. Brevijar po zakonu rimskoga dvora, 1492.g. <p>Književni tekstovi</p> <ul style="list-style-type: none"> Šibenska molitva Rumanac trojski Muka svete Margarite
--	---

1.3. Humanizam i predrenesansa

europska književnost	hrvatska književnost
<p>Trajanje od 13.st. do 14.st. Za predrenesansu koristi se i naziv humanizam, kao pojavu novog svjetonazora u kojem je čovjek u središtu i njegov ovozemaljski život. U književnosti prevladavaju svjetovne teme, zanimanje za vlastiti unutarnji svijet i ljepotu prirode.</p> <p>Najznačajnija djela:</p> <ul style="list-style-type: none"> Božanstvena komedija – Dante Alighieri Francesco Petrarca- Kanconijer Giovanni Boccaccio- Dekameron 	<p>Javlja se u prvoj polovici 15.st. u južno hrvatskim gradovima i sjevernoj Hrvatskoj. Nazivaju se latinistima jer pišu latinskim jezikom, tako se uključuju u kulturni krug Europe. Najvažniji latinisti su:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ivan Česmički Juraj Šižgorić Antun Vrančić Marko Marulić Ilija Crijević

1.4. Renesansa

europska književnost	hrvatska književnost
<p>Naziv dolazi od franc. renaissance – ponovno rođenje, preporod . Traje od sredine 14. do kraja 16.stoljeća. Označava preporod antičke umjetnosti i kulture.</p> <p>Značajke:</p> <ul style="list-style-type: none"> zanimanje za ovozemaljsko novi umjetnički oblici ideal čovjeka u svim područjima života manirizam (međurazdoblje između renesanse 	<p>Trajanje: 16.stoljeće</p> <p>Značajke:</p> <ul style="list-style-type: none"> razvoj književnosti na narodnom jeziku kulturni centri (Zadar, Dubrovnik, Split i Hvar) <p>Zadar <u>Brne Karnautić: Vazetje Sigeta grada</u> ep u kojem se obrađuje povijesna tema o Bitci kod Sigeta (Mađarska), sukog Hrvata i Turaka. <u>Petar Zoranić: Planine</u> pastirski roman, prvi u hrvatskoj književnosti</p>

<p>i baroka)</p> <p>Središta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Italija – Lodovico Ariosto –Bijesni Orlando, Nicollo Machiavelli- Mandragola • Španjolska – Miguel de Cervantes Saavedra- Don Quijote • Engleska – William Shakespeare <p>Veliki pjesnik i dramatičar, autor brojnih djela, a najpoznatiji je po Hamletu i Romeu i Juliji.</p>	<p>Dubrovnik <u>Marin Držić</u> najznačajniji komediograf , autor mnogih komedija među kojima su Skup, Dundo Maroje i farse Novela od Stanca</p> <p>Split <u>Marko Marulić - Judita,Molitva suprotiva Turkom</u> <u>Hvar</u> <u>Hanibal Lucić: Robinja (prva svjetovna drama)</u> Jur nijedna na svit vila <u>Petar Hektorović- Ribanje i ribarsko prigovaranje</u></p>
---	---

1.4.1. Marin Držić, Dundo Maroje

<p>Komedija u 5 činova,2 prologa; 5. čin izgubljen Mjesto radnje: Rim Glavni sukob- sukob oca i sina Renesansni sukob- sukob generacija Glavni motiv: novac</p> <p>1.prolog kazuje negromant Dugi Nos (nekromanto- spiritist, čarobnjak) -obraćanje dubrovačkoj publici -pripovijeda o putovanju i iskustvima u tri izmišljene zemlje -govori o ljudima nazbilj i nahvao</p> <table border="1" data-bbox="188 1070 1088 1288"> <tr> <td data-bbox="188 1070 639 1288"> <p>NAZBILJ -tihi -mudri - razumni -blagi</p> </td> <td data-bbox="639 1070 1088 1288"> <p>NAHVAO- nakaze (fizičke i moralne) -čudovišta slična pticama -ljudi s nogama čaplje i stasom žabe -ološ ljudskog roda</p> </td> </tr> </table> <p>Uloga Dugog Nosa-uspostavlja plan kazališne igre -kritizira gramzivost, škrtnost, brakove mladih djevojaka iz siromašnih obitelji i bogatih staraca</p> <p>2.prolog –govori član družine Pomet koja daje predstavu</p> <p>Podsjeća na sadržaj Pometa(jer je Dundo Maroje nastavak)- Maro je uz pomoć svog sluge ukrao ocu 2000 dukata, a vratio mu je tek onda kada je dobio pismenu potvrdu da će mu otac ostaviti cijeli imetak - iznosi sadržaj Dunda Maroja</p> <p>Likovi:</p> <table border="1" data-bbox="188 1809 1088 2022"> <tr> <td data-bbox="188 1809 639 2022"> <p>gospodari</p> <p>Dundo Maroje - tipičan dubrovački trgovac iz epohe renesanse, a tek poslije toga smiješan i škrt starac komedije, on ,istina, neumorno plače za svojim dukatima i neprikladno podvlači da mu je do njih više stalo</p> </td> <td data-bbox="639 1809 1088 2022"> <p>sluge</p> <p>Bokčilo – je Marojev sluga, njegov pomoćnik i savjetnik. Stalno govori o Marojevoj škrtnosti.</p> </td> </tr> </table>	<p>NAZBILJ -tihi -mudri - razumni -blagi</p>	<p>NAHVAO- nakaze (fizičke i moralne) -čudovišta slična pticama -ljudi s nogama čaplje i stasom žabe -ološ ljudskog roda</p>	<p>gospodari</p> <p>Dundo Maroje - tipičan dubrovački trgovac iz epohe renesanse, a tek poslije toga smiješan i škrt starac komedije, on ,istina, neumorno plače za svojim dukatima i neprikladno podvlači da mu je do njih više stalo</p>	<p>sluge</p> <p>Bokčilo – je Marojev sluga, njegov pomoćnik i savjetnik. Stalno govori o Marojevoj škrtnosti.</p>	<p>Književna vrsta Mjesto radnje Glavni sukob</p> <p>Značenje prvog prologa</p> <p>Drugi prolog</p>
<p>NAZBILJ -tihi -mudri - razumni -blagi</p>	<p>NAHVAO- nakaze (fizičke i moralne) -čudovišta slična pticama -ljudi s nogama čaplje i stasom žabe -ološ ljudskog roda</p>				
<p>gospodari</p> <p>Dundo Maroje - tipičan dubrovački trgovac iz epohe renesanse, a tek poslije toga smiješan i škrt starac komedije, on ,istina, neumorno plače za svojim dukatima i neprikladno podvlači da mu je do njih više stalo</p>	<p>sluge</p> <p>Bokčilo – je Marojev sluga, njegov pomoćnik i savjetnik. Stalno govori o Marojevoj škrtnosti.</p>				

nego do sina.		
Maro Marojev - renesansni mladić, sin škrtog dubrovačkog trgovca, željan slobode i uživanja. Kad ga je otac poslao u Italiju da postane trgovac iskoristio je priliku i slobodno i bez razmišljanja trošio novac koji mu je otac dao. Naivno i bez razmišljanja prihvaća sve tuđe savjete. Lakomislen i rasipan.	Popiva – je Marov sluga koji, kao i Pomet, čini sve da bi pomogao gospodaru, tj. Iz vlastite koristi.	Likovi slugu i gospodara (parovi)
Ugo Tudešak – zaljubljen je u Lauru i postaje njen muž na kraju. Bio je sve spreman dati za svoju ljubav. -iskrivljen govor, ponašanje , odijevanje	Pomet – je sluga Uga Tudeška koji je zaljubljen u Lauru, a koja je Marova "kurtizana", tj. ljubavnica. Snalažljiv je i dosjetljiv, traži puteve do svog cilja, sve čini u svoju korist i za svoj boljitak. Makijavelistički lik- njegov pogled na svijet zasniva se na dvije temeljne kategorije renesansne filozofije- fortuni i vrlini	Pomet- tipičan renesansni čovjek, glavni lik komedije
Laura – je bogata gospođa koja je također doselila iz hrvatskih krajeva.. No, njeno pravo ime je Mandaljena što je otkrio Pomet i za to dobio prilično novca. Laura je navodno zaljubljena u Mara, a u stvari voli njegov novac i luksuz koji joj je pružao trošeći očev novac.	Petrunjela – je Laurina služavka, također pomaže gospodarici gledajući pri tom svoju korist. I ona se kao i svi likovi u ovoj komediji, okreće „kako vjetar puše“.	

zadatci za samoprovjeru znanja

1. koje vremensko razdoblje obuhvaća renesansa u europskoj i hrvatskoj književnosti?
2. poveži autore i djela:

Marin Držić	Judita
Petar Zoranić	Bijesni Orlando
Marko Marulić	Don Quijote
Lodovico Ariosto	Dundo Maroje
Miguel Cervantes	Planine

3. Dundo Maroje je po književnoj vrsti _____, ima _____ činova i dva _____.

4. objasni ljude nazbilj i nahvao!

5. Tko je Pomet?

6. Kakav je odnos Mara i Maroja?

7. koje su temeljne kategorije renesansne filozofije?

Odgovor na str.7

Odgovor na str.7,8

Odgovor na str.8

Odgovor na str.8

Odgovor na str.9

Odgovor na str.9

Odgovor na str.9

1.5. Barok

europska književnost	hrvatska književnost
<p>Barok je stil koji se javlja krajem 16.st. i traje tijekom 17.st.</p> <p>-izraz katoličke obnove (protureformacija) . Barokni čovjek podvojen između svoje svjetovne prirode i straha od smrti i vlastite prolaznosti.</p> <p>Tematski dominira sklonost religioznoj tematici, a u stilu bujnost izraza i prenaplaštena kićenost(gomilanje stilskih izražajnih sredstava).</p> <p>pjesnici-talijanski pjesnik Giambatista Marino i španjolski Luis de Gongora</p> <p>-Torquatto Tasso -ep od 20 pjevanja Oslobođeni Jeruzalem.</p> <p>-drama Španjolci Lope de Vega, Tirso de Molina i Calderon de la Barca.</p>	<p>U hrvatskoj književnosti glavno je obilježje mnogocentričnost književnog života koji se razvijao u četiri književna kruga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dubrovačko-dalmatinski(Ivan Gundulić, Ivan Bunić Vučić, Junije Palmotić) 2) ozaljski (F.K.Frankopan, Ana Katarina Zrinski, Petar Zrinski) 3) kajkavski(Juraj Habelić) 4) slavonski(Antun Kanižlić) <p>Pojavljuju se i jezikoslovna djela. Isusovac Bartol Kašić piše prvu hrvatsku gramatiku 1604., rječnike pišu Jakov Mikalja, Ivan Belostenec, Juraj Habelić)</p>

1.5.1. Ivan Gundulić, Suze sina razmetnoga

<p>Prototip je svih baroknih religioznih poema upravo poema "Suze sina razmetnoga" Ivana Gundulića, iz 1622. godine.</p> <p>To je religiozna poema u 3 plača, iz Evanđelja po Luki. Sasatavljena je od osmeračkih sesta rima, s rimom ababcc.</p> <p>Sagrješenje, spoznanje i skrušenje biblijskog grešnog sina ima alegorijsko značenje: ocrta nemarnost čovjeka prema Bogu, odajući se grijehu. Grijeh strovaljuje čovjeka u bijedu i nesreću pa se čovjek, ne shvaćajući razliku između Boga i svijeta, ponovno vraća Bogu, koji mu oprašta.</p> <p>Najveći je broj stihova u poemi posvećen mislima o prolaznosti svega i sveprisutnosti smrti, tj. fizičke smrti.</p> <p>PLAČ PRVI – SAGRJEŠENJE</p> <p>Grozno suzim gor'k plač sada, Gorko plačem grozne suze, Ke razmetni sin nekada Kajan s grijeha ljevat uze; Je da i moje grijehe oplachu Suze u suzah, plač u plaču.</p> <p>Ah na ovo li bludnos tvoja Dovela me, izdavnice, Ka pod slikom od pokoja Dvorne i blage ljubovnice Na službu me tvu zapisa Dokli iz mene krv isisa!</p> <p>Ah, s kijem se nisi stala? Tko ti nije bio sred krila? Tko je taj, koga nijes' izdala.</p>	<p>Književna vrsta</p> <p>Tema Plačevi</p> <p>Sinestezija</p> <p>Igra riječi</p> <p>Žena je grijeh</p> <p>Barokni krik</p>
--	--

<p>Koga nijesi privarila? Sved nekreпка, sved razlika, Tamna, tašta, huda, prika.</p> <p>Neću mučat zle načine. Kim mê bitje iskorijepi; Spovijedat ću varke istine, Kim me opsjeni i zasljepi; Ukopat ću u ove gore Tve sramote, mê prikore.</p>	<p>Početak ispovijesti</p>
<p>PLAČ DRUGI – SPOZNAVANJE</p>	
<p>Eto život moj svjedoči, Kakav svijet je i što daje: Kad se smije, plač uzroči, A kad blazni, tad izdaje; U uresnu lijepu sudu Sdrži nalip i smrt hudu.</p>	<p>Spoznaja svijeta</p>
<p>Ah, sad imam pamet hitru, Sve je, što svijet gleda i dvori, Na ognju vosak, dim na vitru, Snijeg na suncu, san o zori, Trenuće oka, strila iz luka, Kijem potegne snažna ruka.</p>	<p>Misli o prolaznosti</p>
<p>Ah, nije život ljudski drugo, Neg smučeno jedno more, Neg plav jedna, koju dugo Biju vali kao gore: I sred ovih netom tmina Čoek se rodi, mrijet počina.</p>	<p>Refleksije o životu</p>
<p>PLAČ TREĆI – SKRUŠENJE</p>	
<p>Milosrđe je božje veće, Neg sve hude me krivine, Zašto Višnji dobri neće, Kajan grješnik da pogine: Tijem što čekam tužan odi? Duša moja, k njemu hodi</p>	<p>Misao-Bog je svemoguć</p>
<p>Primi od sina ponižena Molbu i cjelov da mu tada I sred dvora razvedrena, Gdje vijek sunce ne zapada, Povede ga rukom svojom, Da rasladi trud pokojom.</p>	<p>Povratak ocu, Bogu</p>
<p>Barokni stil: misli su izražene baroknim stilom, domišljatost, inventivnost, oštroumnost, gomilanje riječi, antiteze, alegorija</p>	

<p>Razmišljanja o : grijehu, Božjem milosrđu, ljubavi, ljepoti, životu, smrti, Bogu</p> <p>Govor: ijekavski (ima i ikavskih i ekavskih oblika)</p> <p>Jezik: štokavsko narječje</p> <p>Zadatci za samoprovjeru znanja</p> <p>1. Nadopuni : Katolička obnova se javlja kao reakcija na _____ u _____ stoljeću.</p> <p>2. odlike baroknog stila su _____</p> <p>3. Zaokruži točnu tvrdnju: a) autor prve hrvatske gramatike (1604.) je Jakov Mikalja b) autor prve hrvatske gramatike (1604.) je Bartol Kašić c) autor prve hrvatske gramatike (1604.) je Ivan Belostenec</p> <p>4. Kakav je osnovni sadržaj Gundulićeve poeme?</p> <p>5. O čemu Gundulić promišlja u svom djelu?</p> <p>6. Koje značajke baroknog stila prepoznajemo u poemi?</p>	<p>Odgovor na str.10</p> <p>Odgovor na str.10</p> <p>Odgovor na str.10</p> <p>Odgovor na str.11</p> <p>Odgovor na str.12</p> <p>Odgovor na str.11</p>
--	---

1.6. klasicizam i prosvjetiteljstvo

europska književnost	hrvatska književnost
<p>klasicizam je pokret u europskoj književnosti i kulturi od sredine 17.st. do druge polovice 18.st.</p> <p>-Filozofija racionalizma- Rene Descartes, začetnik filozofije smatra da temeljna načela diktira razum (mislím, dakle jesam!)</p> <p>Boileau- djelo mora biti: moralistično, didaktično i racionalno.</p> <p>Značajke književnosti: sklad, jasnoća, preciznost, prevlast razuma nad osjećajima.</p> <p>Drama je glavna književna vrsta. Predstavnici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jean Racine 	<p>18. st. u hrvatskoj književnosti obilježeno je istodobnim egzistiranjem baroka, klasicizma i prosvjetiteljstva.</p> <p>Hrvatska je i dalje podijeljena između različitih vlasti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Dubrovnik</u>- jača interes za znanost(R.Bošković), prevode se Molierove komedije s radnjom smještenom u Dubrovnik i „ponašenim“ likovima. Takvi prijevodi zovu se frančezarije. • <u>Dalmacija</u>- Andrija kačić Miošić

<ul style="list-style-type: none"> • Pierre Corneille • Moliere. <p>Prosvjetiteljstvo- općeeuropski pokret koji dominira Europom u 18.st. Nositelj pokreta je građanstvo, ali ga podupiru i neki vladari(Josip II, Fridrih II...) pa se još naziva i prosvijećeni apsolutizam.</p> <p>-razvoj znanosti(politička ekonomija, statistika, psihologija, sociologija...)</p> <p>Najznačajniji predstavnik je Voltaire, filozof i književnik.</p> <p>Uz Denisa Diderota, Rousseaua i druge sudjelovao je u izradi najznačajnijeg djela Francuske 18.st- ENCIKLOPEDIJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>kajkavska sredina</u> - Tituš Brezovački • <u>Slavonija</u>- Matija Petar Katančić i Matija Antun Relković.
---	---

1.6.1. Jean Racine, Fedra

<p>Fedra:</p> <p style="text-align: center;">Nebo! Baš danas počeh sve to! Moj muž, sa svojim sinom, pojavit će se, eto. Pojavit će se svjedok mog preljubničkog žara, Da vidi, kako mogu još stupit pred vladara S tim nabujalim srcem, neuslišanim - jao! - Sa zaplakanim licem, što nije mu ga žao. Zar misliš, da će ocu prešutjet moje strasti, Gdje tako je osjetljiv zbog Tezejeve časti? I zar će sa mnom varat svog oca i svog kralja, I gađenje suspregnut nad svime, što me kalja? Svejedno, da i šuti, ja znam svu niskost svoju.</p> <p>Ja nisam hrabra žena. Ne pripadam tom soju. Sa zločinom na duši ne mogu mirna ostat I sigurno, u trenu, sva crvena ću postat. Ja Fedru znam i nižem u duhu strasti njene; I čini mi se jadnoj: ti zidovi i st'jene Sad na će progovorit. Sve hoće da svjedoči I čeka moga muža, da otvori mu oči. Pa umrimo. U smrti sva prestaje strahota. Zar nesreća je teška otići iz života? Ta smrt i nije strašna za ponižene žene, No bojim se, Enono, tek tužne uspomene. Ostavština je strašna za moju djecu dragu! O, Jupitrova krvi, toj djeci podaj snagu! Jer makar što im dalo to naše dično sjeme: Taj zločin majčin za njih strahovito je breme. Ja strepim, da će s pravom dobacit im u lice, Da sinovi su tužni, ah, majke-prestupnice. I možda će se tako pod bremenom još prignut, Da ne će više moći sa zemlje oka dignut.</p> <p>U tragediji Fedra Racine koristi antički motiv o kraljici Fedri i njenoj zabranjenoj ljubavi prema posinku Hipolitu. Njena ljubav buknu je dok je kralj Tezej bio odsutan, a po njegovu povratku ona okrivljuje Hipolita.</p> <p>Tezej vjerujući svojoj ženi okrivljuje Hipolita. To dovodi do teškog sukoba između oca i sina. Hipolit odlazi iz rodnog grada, ali odmah po odlasku pogiba. Tezej otrči do mrtva sina te ga oplakuje moleći ga za oprost zato što mu nije vjerovao.</p>	<p>Unutarnja borba razuma i strasti, ljubavi i dužnosti</p> <p>Fedra mijenja svoje odluke jer nema dovoljno moralne čvrstine</p> <p>Tezej i Hipolit</p>
---	---

<p>KNJIŽEVNI ROD: drama VRSTA DJELA: tragedija u 5 činova</p> <p>TEMA: Ljudska razapetost između strasti i krivnje. Strastvena ljubav i mržnja kraljice Fedre. IDEJA: Kršenje društvenih normi vodi u smrt</p> <p>FEDRA: Tezejeva žena, kći Mina i Pasifaje. Priznaje ljubav Hipolitu ne misleći na posljedice, te ne mareći za časnost svog braka sa Tezejom. Kasnije, shvaćajući što je učinila, sama sebi oduzima život otrovom. (Kroz cijelu radnju drame bila je teško bolesna). "Čim spazih njega, stadoh, ni mrtva niti živa..."</p> <p>TEZEJ: sin Egeja, atenskog kralja. Veliki je borac i kao takav, uzor je svome sinu. Nakon što dozna za lažnu ljubav svog sina, proklinje ga i tjera od sebe. Kasnije se kaje zbog toga što je učinio, jer zna da i dalje voli sina. Također častan čovjek; misleći kako će se iskupiti, sinovu ljubav Ariciju želi kao kćerku.</p> <p>HIPOLIT: sin Tezeja i Antiope, kraljice Amazonki. Žrtva je tragične sudbine. Nakon što mu otac pomisli kako je zaljubljen u Fedru, protjeran je i proklet. Zaljubljen je u Ariciju koja mu uzvraća ljubav. Častan je čovjek. Na kraju biva ubijen od uplašanih konja</p> <p>1. značajke klasicističke književnosti su : _____ _____</p> <p>2. Poveži autore i djela :</p> <table data-bbox="188 1093 734 1220"> <tr> <td>Racine</td> <td>Matijaš grabancijaš dijak</td> </tr> <tr> <td>Moliere</td> <td>Fedra</td> </tr> <tr> <td>Brezovački</td> <td>Škrtac</td> </tr> <tr> <td>Relković</td> <td>Satir iliti divji čovik</td> </tr> </table> <p>3. Najznačajnije djelo francuske književnosti 18.st. je _____</p> <p><u>4. Koje klasicističke značajke uočavamo u Racineovoj Fedri?</u> _____ _____</p> <p>5. kako biste okarakterizirali Fedru?</p>	Racine	Matijaš grabancijaš dijak	Moliere	Fedra	Brezovački	Škrtac	Relković	Satir iliti divji čovik	<p>Odgovor na str.12</p> <p>Odgovor na str.12</p> <p>Odgovor na str.13 Odgovor na str.13</p> <p>Odgovor na str.13,14</p>
Racine	Matijaš grabancijaš dijak								
Moliere	Fedra								
Brezovački	Škrtac								
Relković	Satir iliti divji čovik								

1.7. romantizam

Europska književnost	Hrvatska književnost
<p>Romantizam je književnoumjetnički pokret koji se javlja krajem 18.st. i traje do 1830. To je vrijeme značajnih povijesnih događaja: Francuska revolucija, Napoleonov uspon i pad, ustanak dekabrista u Rusiji...</p>	<p>U Hrvatskoj se početkom 19.st. počinju osjećati nova duhovna kretanja kao prethodnica budućeg narodnog preporoda. Mlada hrvatska inteligencija uslijed sve jače germanizacije i mađarizacije spoznaje značenje nacionalnog bića i važnost kodifikacije vlastitog</p>

<p>Glavne značajke pokreta su : otpor prema racionalizmu, isticanje vrijednosti ljudskih osjećaja, subjektivizam i unošenje naglašene emotivnosti u sve književne rodove. Javlja se zanimanje za povijest, narodne jezike, folklor, zanimanje za egzotiku i mistiku.</p> <p>Naglašava se individualizam i pjesnička sloboda. Cijelo razdoblje obilježeno je romantičkim pesimizmom (svjetska bol-Weltschmerz), kojeg možemo tumačiti kao nesklad pojedinca i društva.</p> <p>Tematika romantizma:</p> <ul style="list-style-type: none"> -intimne preokupacije - pejzaži, daleki i egzotični krajevi - nacionalna prošlost -odmetništvo i sukob sa zakonom -mistično i okultno <p>U Njemačkoj romantizam započinje pokretom Sturm & Drang (oluja i nagon). Pokret ističe osebnost pojedinca, zalažu se za povratak prirodi i slobodu osjećaja.</p> <p>Predstavnici su Johann Wolfgang Goethe, Friedrich Schiller, braća Schlegel, braća Grimm</p> <p>U Francuskoj su predstavnici Alphonse de Lamartine i Victor Hugo.</p> <p>U Rusiji su predstavnici Mihail Jurjevič Ljermontov i Aleksandar Sergejevič Puškin.</p> <p>U Americi Edgar Allan Poe, a u engleskoj književnosti romantizam započinje pojavom „jezerskih pjesnika“ Williama Wordswortha i Samuela Taylora Coleridgea zatim Georga Gordona Byrona i Shelleya.</p>	<p>književnog jezika.</p> <p>1813. Maksimilijan Vrhovec piše proglas svećenstvu o potrebi prikupljanja narodnog blaga</p> <p>1815. Antun Mihanović piše Reč domovini od hasnovitosti pisanja u domorodnom jeziku</p> <p>1818. Juraj Šporer traži list na hrvatskom jeziku</p> <p>Stvoreno je ozračje za organizirani nastavak započetog narodnog preporoda, odnosno za ILIRSKI POKRET koji traje od 1830. do 1843.</p> <p>1830. Ljudevit Gaj objavljuje Kratku osnovu horvatsko-slavenskog pravopisanja</p> <p>1832. grof Janko Drašković piše Disertaciju na štokavskom narječju</p> <p>1835. počinju izlaziti Novine Horvatszke s prilogom Danica Horvatszka, Slavonszka i Dalmatinszka</p> <p>1836. uvodi se ilirsko ime (Novine ilirske, Danica ilirska)</p> <p>1842. Stanko Vraz pokreće prvi književni časopis Kolo.</p> <p>1843. zabranjeno ilirsko ime</p> <p>Ivan Kukuljević održao prvi politički govor na hrvatskom</p> <p style="text-align: center;">Jeziku u Hrvatskom saboru</p> <p><u>Književno stvaralaštvo</u></p> <p>1.faza (1830.-1840.)</p> <p>Lirika je glavni žanr; to su programatske pjesme-budnice i davorije kojima je cilj buđenje nacionalne svijesti.</p> <p>Najpoznatija je Mihanovićeva Horvatska domovina, Horvatov sloga i zjedinjenje Ljudevita Gaja te Pjesma Hrvata Dimitrija Demetra.</p> <p>2.faza (1840.-1850.)</p> <p>Uz nacionalnu tematiku u lirici se javlja intimna i misaona tematika. Predstavnici su Stanko Vraz, Petar Preradović, Ivan Mažuranić.</p> <p>Drame pišu Ivan Kukuljević Sakcinski i Antun Nemčić.</p> <p>U epskom stvaralaštvu najznačajniji je Ivan Mažuranić, autor najboljeg djela hrvatskog preporoda-Smrt Smail age Čengića.</p>
---	---

1.7.1. Johann Wolfgang Goethe, Patnje mladog Werthera

<p>Goethe je autor jednog od najpoznatijih romantičarskih djela- epistolarnog romana Patnje mladog Werthera. Romanom je utjecao na duh svoje epohe, tzv. verterizam-ekstremni osjećaji premoćni nad razumom, ljubav prema slobodi, sukob s društvom uz osjećaj pesimizma.</p> <p>Patnje mladog Werthera</p> <p>Werther, mladi pravnik odlazi u provinciju i zaljubljuje se u Lottu. Svoje osjećaje i duševna stanja ispovijeda svom prijatelju u pismima.</p> <p>Ne može se pomiriti s činjenicom da Lotta ima drugoga i odlučuje se na samoubojstvo.</p>	<p>Epistolarni roman</p> <p>Verterizam</p> <p>Lik Werthera</p>
---	--

Werther je pravi romantičarski junak kojim upravlja strast, a ljubav mu muti razum i stvara bol.

Pun je. – udara dvanaest. Neka se dakle zgodi što treba! Lotta, zbogom, zbogom!!

Jedan susjed vidio je kad je planuo barut, i čuo je pucanj. Ali, kako je i dalje vladao mir, nije više obraćao pažnju.

Sluga je te večeri otišao znajući da će se nešto loše dogoditi.

Werther je popio čašu vina, uzeo pištolj te opalio metak ravno u desnu sljepoočnicu. Sluga ga je pronašao ujutro još živog, no u teškom stanju. U podne je preminuo...

Prije smrti, Werther je izrazio želju da ga pokopaju izvan groblja, tj. u blizini, između dvije vitke lipe. Na posljednji počinak ispratila ga je Lottina rodbina, nosili su ga obrtnici, a svećenika nije bilo.

Preminuo je u podne. (...) Noću, oko jedanaest sati, dao ga je on pokopati na mjestu koje je sam bio izabrao. Stari je sa sinovima išao za lijesom, Albert nije mogao. Bojali su se za Lottin život. Werthera su nosili obrtnici. Svećenik ga nije ispratio...

Zadatci za samoprovjeru znanja

1. Nabroji teme romantizma!

2. Romantični pesimizam poznatiji je pod nazivom

_____ ili _____

3. Kojim pokretom započinje romantizam u Njemačkoj?

4. Zaokruži „jezerske pjesnike“:

- a) G.G.Byron
- b) S.T.Coleridge
- c) Shelley
- d) W.Wordsworth

5. Kronološki poredaj:

---Počinju izlaziti Novine Ilirske

---Ljudevit gaj objavljuje Kratku osnovu horvatsko-slavenskog pravopisanja

---- Vraz objavljuje časopis Kolo

---- Sakcinski drži govor na hrvatskom jeziku u Saboru

6. Nadopuni:

Ilirski pokret se javlja unutar _____

I traje od _____ do _____

7. Objasni pojam epistolarni roman!

8. Po kojim karakteristikama je Werther romantičarski lik?

9. Kako završava roman Patnje mladog Werthera?

Hipersenzibilnost ga odvodi u smrt

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.15

Odgovor na str.16

Odgovor na str.16

1.8. Realizam

Europska književnost	Hrvatska književnost								
<p>Realizam je književnopovijesno razdoblje koje se javlja 1830. i traje do 1870.</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje svakidašnju stvarnost, društveni, gospodarski, politički i kulturni život -Likovi su obični ljudi iz svih društvenih slojeva koji se kreću u običnim prostorima -kritički odnos prema stvarnosti, naglašavanje socijalno-moralne problematike. -pojačano zanimanje za prirodne znanosti, jača pozitivistička filozofija -Realistički pripovjedač je objektivan, iskazan u 3. licu i nenazočan u radnji. -Fabula slijedi kronološki red zbivanja, a događaji su povezani uzročno-posljedičnim vezama. -Motivacija likova određena je njihovom karakterima i socijalnim okolnostima. <p>Glavni književni žanr je roman.</p> <p>Engleska- Charles Dickens- Oliver Twist, David Copperfield</p> <p>Rusija- Nikolaj Vasiljevič Gogolj-Kabanica Ivan Sergejevič Turgenjev- Lovčevi zapisi Lav Nikolajevič Tolstoj- Ana Karenjina, Rat i mir Fjodor Mihailovič Dostojevski- Zločin i kazna, Idiot</p> <p>Francuska- Honore de Balzac- Otac Goriot Stendhal- Crveno i crno</p>	<p>Predrealizam 1860.-1881.</p> <p>Književnici predrealizma su: August Šenoa-Prijan Lovro, Zlatarovo zlato, Seljačka buna.... Josip Freudenreich- Graničari Luka Botić- Bijedna Mara Josip Eugen Tomić- Zmaj od Bosne Franjo Marković-Kohan i Vlasta</p> <p>realizam 1881. -1895.</p> <p>Tematika realizma</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspon građanskog staleža- realizam obraća pažnju intelektualnom tipu u redovima građanstva; prikazuje se malograđanština, moralna bijeda, karijerizam, ispraznost... - propadanje plemstva- prikazuju moralnu izopačenost feudalaca, iskazuju kritički stav - nacionalno-politička tematika- slika političkog života - seoska inteligencija u gradskoj sredini- pogospođivanje seoskih sinova, tragika intelektualaca - raslojavanje sela- prikazuju se društveno ekonomska i moralna problematika <p>Teme su prikazane s regionalnim obilježjima (regionalizam); pisci pišu o kraju kojeg najbolje poznaju.</p> <p>Predstavnici:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>Istra i Primorje</td> <td>Eugen Kumičić Vjenceslav Novak</td> </tr> <tr> <td>Slavonija</td> <td>Josip Kozarac</td> </tr> <tr> <td>Lika</td> <td>Jure Turić Josip Draženović</td> </tr> <tr> <td>Zagorje</td> <td>K.Š.Gjalski A.Kovačić</td> </tr> </tbody> </table>	Istra i Primorje	Eugen Kumičić Vjenceslav Novak	Slavonija	Josip Kozarac	Lika	Jure Turić Josip Draženović	Zagorje	K.Š.Gjalski A.Kovačić
Istra i Primorje	Eugen Kumičić Vjenceslav Novak								
Slavonija	Josip Kozarac								
Lika	Jure Turić Josip Draženović								
Zagorje	K.Š.Gjalski A.Kovačić								

1.8.1. Ante Kovačić, U registraturi

<p>roman Ante Kovačića <i>U registraturi</i> vrhunac je njegovog proznog rada i smatra se najznačajnijim romanom hrvatske književnosti 19. stoljeća, u kojemu je Kovačić sažeo sve dotadašnje osobne književne, društvene i političke težnje. Djelo je izlazilo u "Vijencu" 1888., a zbog izazvanih kontroverzi kao zasebna knjiga objavljen je tek 1911. godine.</p> <p>Roman iznosi životnu priču Ivica Kičmanovića, koji nakon idiličnog djetinjstva na selu odlazi u grad na školovanje, gdje upoznaje fatalnu Lauru i niz likova važnih za njegov daljnji put koji kulminira ludilom i samoubojstvom. Galerija karaktera (Laura, Mecena, Zgubidan, kumordinar Žorž, Imbrica Špiček...) tipični su</p>	<p>Fabula romana</p>
--	----------------------

<p>predstavnicu hrvatske sredine, a sam Kičmanović predstavlja modernu inteligenciju izgubljenu u novim društvenim tokovima i njihovim upitnim vrijednostima.</p>	
<p>Bože moj! Kako li je voljko i ugodno u tom niskom krevetu, na tim mekanim perinama, među tim nabuhlim jastucima... Podovi se lašte, sagovi, protkani zlatnim i srebrnim žicama, čarobno ljeskaju... Pa ove slike... Baš ta sučelice krevetu: golo tijelo žene, božanske ljepote!... Odvrni oči, Ivice Kičmanoviću! Odvrni... A ono ogromno zrcalo: na, sav se vidim u njemu... I tamo se odrazuje ta gola ljepota... Odvrni oči, Ivice, zrcalo te izdaje... Oh, majko moja, ti priprosta, ti pobožna seljakinjo! Stid me je! Stid... Odvrni oči od svega!</p>	<p>Ivičino buđenje u Laurinoj sobi</p>
<p>Kako sam ja u ovom divnom krevetu? Šta je to bilo?</p> <p>Ivica Kičmanović prikrije oči i obraze objema rukama. Krepke ruke i jaki laktovi legoše mu na široka mladenačka prsa...</p> <p>Šta je to bilo?</p> <p>Ima mi dvadeset godina! Je li moguće?</p>	<p>Moralne dileme</p>
<p>Zar tako hitro? Uz toliko muka i tegoba? Pa ta rajaska noć... Oh, ja snivam i bolan i čaroban san na tvrdoj seljačkoj klupi... možda u zelenoj travi? Ta ja sam toliko puta divno snivao pod onim starim seljačkim krovom, u onim mojim milim bregovima, kano da me oblaci nose na laganim svojim ramenima... Možda i sada snivam... Nije, nije dvadeset godina...</p> <p>Šta je to bilo?...</p> <p>Gozba! Sjajna gospodarska gozba, pa svečani govori, pa pjevanje... onda mir... žarko pa slabo svjetlo, pa onaj stisak ruke... onaj oganj, ona strast... pa tada...? Ah, možda bijaše to samo seljačka svadba? Možda je i moj otac dudao u svoj veseli bajs? Možda to tek mene uvedoše u bračnu komoricu s ljubom mojom... a muzikaši i svatovi još pjevaju za rastanak onu melankoličnu pjesmu:</p>	<p>Selo-grad</p>
<p>... Zbogom, zbogom, Jelice, Djevičanstva tvojega Nikad više ne bude!...</p> <p>Oh, što bijaše...?</p> <p>Nije to san... nije san... Bože moj!</p> <p>Četiri stilske cjeline romana su:</p>	
<p><u>Romantičarska</u> : Manifestira se uglavnom kroz digresija o povijesti likova (Mecena, <u>Laura</u>) u djelu, raznoraznih spletki, urota i netipičnih fabule za realizam. Središte ove cjeline zauzima upravo lik Laure.</p>	<p>Romantičarski stil</p>
<p><u>Realistična</u> : Najsloženija i najopsežnija cjelina romana, najbolje prikazana kroz sam početak, odnosno djetinjstvo Ivica Kičmanovića. Analizira društvenu stvarnost i primjenjuje analitičku metodu, a fabularno se dosljedno drži načela tipičnosti. On detaljno analizira svoje likove i to psihološki, moralno i socijalno</p>	<p>Realistični stil</p>
<p><u>Naturalistička</u> : Najjači element naturalizma je biološka determinacija likova koja je najočitiija kroz likove Mecene i Laure. Mecena je plod preljuba i podle ljubavne spletku .</p>	<p>Naturalistički stil</p>

Iz epizode, u kojoj Mecena siluje "gizdavu vilu Doricu", nastaje Laura, kojoj je porijeklo automatski odredilo i njezinu budućnost.

Modernistička : Modernizam se uglavnom manifestira kroz raznorazne retrospekcije u djelu, ali i vrlo nepravilan vremenski slijed romana, ali i preko neobične uokvirene kompozicije

Važniji likovi

Ivica Kičmanović je glavni lik romana, mladi seoski đak koji odlazi u grad kako bi se obrazovao. Kao dijete, on je neiskvaren, naivan i optimističan. Najbolji je učenik u selu i zbog toga uživa simpatije učitelja i župnika. Po dolasku u grad njegovo obrazovanje pati pošto mora biti sluga Meceninom slugi, kumordinaru Žoržu. U gradu se Ivica moralno kvari, postaje zreliji, iskusniji i uviđa raznorazne strahote i grozote koje veliki grad nosi sa sobom. No, iako ga to moralno kvari, on do samoga kraja zadržava dozu nevinog seoskog dječaka, koja se ne ispoljava jedino zbog zasićenja i općeg nezadovoljstva pri samom kraju. Kroz Ivicu je Ante Kovačić iznio dobar dio svog vlastitog života. Ivica Kičmanović je također, što i jest simbolika njegovog imena, prikazan kao jedini "kičmenjak" među skupinom "beskičmenjaka", jedini koji uspijeva stvoriti vlastiti ideal i vlastiti stav i njega se, u ovoj ili onoj mjeri, držati do kraja.

Laura je fatalna žena u djelu, glavni predstavnik gradske sredine i, uz Ivicu, najvažniji lik u djelu. Ona se prikazuje kao predivna žena, ideal ljepote i tijekom djela ona sama pokazuje tu svoju dominantnost. Ona je sposobna zavesti svakoga, te tako i sam Ivica, uz brojne druge likove, pada pod njezin utjecaj. Iznimno je kompleksan lik i do samoga kraja se ne otkriva njezino pravo stanje svijesti, čemu doprinosi činjenica da je izvrsna glumica. Jedini koji se uspio osloboditi tog njezinog utjecaja bio je upravo Ivica, čime se pokazuje snaga tog lika, što je izazvalo bijes i osvetničku želju kod, tada već, hajdučice Lare, koju će i ostvariti tijekom "krvave svadbe".

Pitanja za samoprovjeru znanja

1. Realizam je _____, javlja se _____ i traje do _____.

2. kakav je odnos realističkih pisaca prema stvarnosti i koju tematiku koriste?

3. popuni tablicu autorima koji pripadaju određenoj nacionalnoj književnosti!

Francuska književnost	Ruska književnost	Engleska književnost

4. poveži autora i djelo!

Oliver Twist	F.M. Dostojevski
Idiot	L.N. Tolstoj
Kabanica	Stendal
Crveno i crno	N.V. Gogolj
Rat i mir	C. Dickens

Modernistički stil

Lik Ivica
kičmanovića

Lik Laure

Odgovor na str.17

Odgovor na str.17

Odgovor na str.17

Odgovor na str.17

5. Kakva je fabula romana U registraturi?	Odgovor na str.18
6. Koji likovi čine okosnicu radnje?	Odgovor na str.19
7. Objasni simboliku imena Ivice Kičmanovića!	Odgovor na str.19
8. Koje stilove uočavamo u romanu?	Odgovor na str.18
9. Objasni značenje Ivičinog buđenja u Laurinoj sobi!	Odgovor na str.18

1.9. modernizam

europska književnost	hrvatska književnost
<p>Modernizam je naziv za umjetničke stilove u drugoj polovici 19.st.</p> <p>Umjesto filozofije pozitivizma i materijalizma javlja se neokantovski i neokritički pokret. (kriticizam- KANT "Kritika čistog uma")</p> <p>"Kritika rasudne moći"- problem estetike doživljaj ljepote zasnovan je na bezinteresnom sviđanju oblika umjetničkog djela odnosno njegove etičke, političke ili rodoljubne ideje. Forma čini umjetnost umjetnošću.</p> <ul style="list-style-type: none"> - nesvjesno u čovjeku osnovica i uzrok svih pojava - Čovjek se promatra kao duhovno i intelektualno biće sa svojim unutarnjim sukobima i sumnjama. <p>Poetika modernizma može se izraziti sintagmom L'ART POUR L'ART (umjetnost radi umjetnosti) Umjetnost oslobođena svih stega i socijalnih funkcija</p> <p>Preteča simbolista i modernog pjesništva uopće je Charles Baudelaire, koji je 1857. izdao zbirku "Cvjetovi zla" i time označio početak modernog pjesništva.</p> <p>PARNASOVCI-objektivnost, detalji LARPURLARTISTI-forma sinonim ljepote SIMBOLISTI -nedorečenost, naslućivanje, tajanstvenost... -riječ više nema svoje stvarno značenje, ona se kao muzika ili simbolički element pojavljuje kao izraz nagovještaja, a ne određenje pojava ili osjećaja. Najizrazitiji predstavnici su Arthur Rimbaud Paul Verlaine Stephane Mallarme.</p>	<p>Moderna -1895.-1914. Stilski početak 1892. Janko Leskovar-Misao na vječnost A.G.Matoš-Moć savjesti Generacijski 1895. spaljivanje mađarske zastave</p> <p>Nakon spaljivanja, mnogi su protjerani te nastavljaju školovanje u Beču i Pragu -bečka i praška skupina Bečka oko časopisa Mladost-Milivoj Dežman Ivanov, Branimir Livadić Praška skupina-okolo časopisa Hrvatska misao-Milan Šarić</p> <p><u>Pjesništvo</u></p> <p>A.G.Matoš Vladimir Vidrić Vladimir Nazor Dragutin Domjanić Fran Galović</p> <p><u>Proza</u></p> <p>Janko Leskovar Dinko Šimunović A.G.Matoš Ivan Kozarac</p> <p><u>Drama</u></p> <p>Ivo Vojnović Milan Begović</p>

Zadatci za ponavljanje

1. Periodizacija antičke književnosti!
2. Što pokreće radnju u Homerovoj Ilijadi
3. Domoljubna tematika u djelima hrvatskih renesansnih pisaca
4. Marin Držić, Dundo Maroje
5. Barokni stil u književnosti
6. Ivan Gundulić, Suze sina razmetnoga
7. Likovi i odnosi u Racineovoj Fedri
8. Što je verterizam?
9. Kako Werther proživljava svoj odnos prema Lotti?
10. Nabroji Šenoine romane!
11. objasni pojam regionalizma u hrvatskom realizmu!
12. Nabroji neke likove romana U registraturi!
13. Kakav je odnos Ivice i Laure?
14. koje stilove uočavaš u romanu U registraturi!